

Jan Siebelink

Margje

Roman

2016

Uitgeverij XL

Zoetermeer

Voor Gem

Dat wie sterft pas ziet,
Hoe dieper het bloed is,
Dan de hemel hoog.

Uit 'Het veer' van Martinus Nijhoff

De laatste week van februari begon het te sneeuwen. De sneeuw viel onafgebroken, kwam ten slotte tot aan de lage, rieten dakrand van de boerderij.

Daarna begon het te vriezen. Het was goed hing verstijfd aan de lijn. Op de hooizolder kraakte het kaf van het koren. De koeien – roodbont IJsselvee – verplaatsten hun hoeven op de gladde deelvloer, legden hun kop over het houten schot en keken je smekend aan. In het woonhuis rook het naar lampolie en hars van spaanders hout.

Het was in 1906.

De ochtend van de eerste maart verscheen aan de horizon een verre, roze streep. Later kwam een vuurrode zon op, die geen warmte gaf.

Het licht breidde zich uit over de hemel. In het weiland achter de wal tekenden de veehekken zich scherp af. De schapen stonden twee aan twee achterwaarts tegen elkaar aan.

De dokter uit Doesburg kon de boerderij niet bereiken. Om halftien werd Margaretha Anne Proosdij geboren. Haar roepnaam was Margje.

De vaste, ongetrouwde knecht die inwoonde en een kamer, afgeschoten op de hooizolder had, zorgde voor

Deel een

Hoofdstuk 1

Ruben wachtte op zijn broer, keek vanuit de voorkamer de straat af. Deze oudejaarsdag zouden ze samen het graf van hun ouders bezoeken.

Ruben was er zeker van dat Thomas zou komen. Het was altijd een genot geweest om naar hem te kijken. Een mooie jongen. Nog steeds was die schoonheid zichtbaar, ondanks de lege oogkassen. Een ernstig ongeluk, langer dan een jaar geleden, had Thomas blind gemaakt. Ook zijn spraakvermogen was aangetast. Na lange revalidatie had hij het schilderen weer opgepakt. In het blindeninstituut had hij alle medewerking gekregen. Hij leerde snel en werd behendiger in het op de tast omgaan met verf. Op zijn kamer stond een schildersezels. Het eerste wat hij schilderde na het ongeluk was een veld dahlia's waarover de vorst was gegaan. De bloemen waren pikzwart, hingen naar beneden, want de stelen waren vlak onder de knop geknakt. Maar één bloem, op een beschutte plek, was niet door de nachtvorst aangetast. Ze was helrood, van dat intense rood als de natuur voor de winter invalt nog één keer uithaalt.

Hij toonde het Ruben. Een glimlach verscheen op zijn gezicht, heel kort. De eerste na het afschuwelijke drama. Hij had hem omhelsd en ze bleven lang in elkaars armen.

Die ene bloem, die de vorst heeft overleefd, die extra schitterde, dat felrode bij alle zwart. Zo kon een dahliaveld er in november uitzien.

Hoofdstuk 2

Opnieuw liep Ruben de voorkamer in, keek de steil aflopende Bergweg af. Uit een grijze lucht dwarrelde wat sneeuw. Tegen de avond was door opvriezing gladheid voorspeld.

Gisteren had Ruben Thomas nog bezocht. Hij was niet op zijn kamer. Er stond ook geen nieuw schilderij op de ezel. Op tafel lag het blauwlinnen zakbijbeltje dat hij aan het eind van de zondagsschool had ontvangen. Ruben bezat zijn eigen exemplaar niet meer. Dat van Thomas lag opengeslagen bij het evangelie van Lucas. Enkele regels waren rood onderstreept. Hij streek er licht met zijn vinger over. 'Op de eerste dag van de week gingen de vrouwen al vroeg in de morgen naar het graf. Ze vonden de steen afgewenteld.' Thomas, zolang Ruben hem kende, had niets opgehad met het transcendente.

Hij dwaalde door de lange, glazen gangen van Bartiméus.

Een verpleger sprak hem aan.

'Zoekt u uw broer?'

Ruben vulde in gedachten aan: Hij is opgestaan.

'Ik hoopte hem op zijn kamer aan te treffen.'

'Op dit uur is hij in de stilteruimte te vinden. Zal ik u die wijzen?'

Je kon door een rond raam naar binnen kijken. In het

schemerige vertrek onderscheidde Ruben zijn broer, geknield, in gebed verzonken. Ruben zag hem van opzij.

Op de grond lagen kussens. Op een hoektafel brandde een kaars. De muren waren egaal donkergrijs.

De verpleger vertelde dat Thomas hier vele uren doorbracht.

‘Ik lees hem dagelijks voor. Uw broer heeft duidelijke voorkeuren: de Profetieën, de Richteren, de Klaagliederen van Jeremia, maar hij maakt snel vorderingen met het braille. Binnen afzienbare tijd kan hij deze teksten zelf lezen. Maar nu laat ik u.’

Ruben bedankte hem en keek verbaasd naar zijn ingekeerde broer. Van de braillelessen had Tom hem niet op de hoogte gebracht.

Ruben vond dat zijn jongere broer met het vermagerde gezicht nog meer op vader was gaan lijken. Tom, daarnet volkomen roerloos, schudde op gelijke wijze het hoofd. Zijn lippen bewogen.

Met zijn mobiel maakte Ruben een foto. Daarna wachtte hij tot Thomas zijn richting op zou kijken. Hij had wallen onder zijn ogen, misschien van een haast ononderbroken mediteren. Maar zijn lippen waren glad, mooi van vorm. Ze hadden veel vrouwen gekust.

Ruben moest lang wachten. Toen Thomas zijn kant op keek nam hij een tweede foto. Beide zou hij laten

afdrukken. De laatste was bestemd voor het lege, zilveren lijstje op de schoorsteenmantel.

Ruben wachtte bij de uitgang van de stilteruimte. Een buffetbediende trok een loopwagen met versnaperingen door de eindeloze gang, hield in. Ruben gaf te kennen dat hij niets wilde gebruiken en maakte een verontschuldigend gebaar.

Na een uur verliet hij Bartiméus.